

تحلیل آماری دلایل استفاده و عدم استفاده دوچرخه بعنوان یک مد حمل و نقلی در سفرهای شهری (مطالعه موردی شهر آمل)

حسین هدایتی^۱، امید تی تی دژ^۲، رضا بهزاد^۳

۱- کارشناسی ارشد مهندسی عمران برنامه ریزی حمل و نقل دانشگاه شمال آمل

۲- استادیار گروه مهندسی عمران حمل و نقل دانشگاه شمال آمل

۳- دانشجوی دکتری مهندسی عمران برنامه ریزی حمل و نقل دانشگاه علم و صنعت

hossein.hedayati.68@gmail.com

titidezhi@shomsl.ac.ir

rz_behzad@yahoo.com

خلاصه

استفاده از دوچرخه در سفرها و کارهای روزمره شهری می تواند راه حل مناسبی برای کاهش مشکلات ترافیکی ناشی از حمل و نقل موتوری باشد. توسعه و تشویق استفاده از دوچرخه تنها از طریق ایجاد تسهیلات و زیرساخت ها میسر نمی شود، بلکه نیازمند برنامه ریزی جامع و هدفمند برای رسیدن به مقاصد مربوطه دارد. روش این تحقیق بصورت اسنادی و پیمایشی و براساس مدل لوجیت دوگانه است. در این تحقیق، تلاش کردیم تا فاکتورهای اثرگذار بر استفاده افراد از دوچرخه در کارهای روزمره مورد بررسی قرار گیرد. بدین منظور تعداد ۴۱۸ عدد پرسشنامه که به روش بیان ترجیحات و شامل ۱۲ سناریو بود، بین برخی ادارات و تعدادی بطور تصادفی در شهر آمل توزیع گردید. با توضیحاتی که برای افراد در تکمیل پرسشنامه دادیم، تعداد ۵۰۱۶ انتخاب برای ادامه کار، بدست آمد. مدل لوجیت دوگانه برای بررسی اثرگذاری متغیرهای ویژگی مسیر و مشخصات افراد، بر روی استفاده از دوچرخه در انجام سفرهای شهری، بکار گرفته شد. نتایج بدست آمده نشان داد که شرایط آب و هوایی، وجود خطوط مخصوص و مجزا، وجود ایستگاه ها و تعمیرگاه مناسب، سرعت و رفتار مناسب رانندگان و موانع موجود، بیشترین تأثیر را در استفاده از دوچرخه دارند. همچنین جنسیت، فاصله تا محل کار، سطح درآمدی، تحصیلات و علاقه مندی به دوچرخه، از جمله عوامل دیگری هستند که در مطلوبیت دوچرخه برای افراد مؤثر هستند.

کلمات کلیدی: دوچرخه سواری، عوامل مؤثر، حمل و نقل شهری، حمل و نقل غیر موتوری، مدل لاجیت

۱. مقدمه

در حال حاضر با رشد سریع شهرنشینی در کشورهای مختلف، تقاضا برای شیوه های دیگر حمل و نقل نیز به واسطه آن رو به افزایش است. در این صورت استفاده از وسایل حمل و نقل موتوری باعث بروز مشکلاتی می شود. مشکلاتی نظیر افزایش تولید گازهای گلخانه ای، مصرف بیش از حد منابع تجدیدناپذیر انرژی و در سال های اخیر، بیماری های ناشی از کم تحرکی و عدم فعالیت بدنی برای شهروندان شده است. بعلاوه این امر سبب

^۱ کارشناسی ارشد برنامه ریزی حمل و نقل، آمل، ۰۳/۰۷/۱۳۹۱

^۲ هیات علمی برنامه ریزی حمل و نقل دانشگاه شمال، ۱۳۳۳/۱۲/۰۹

^۳ دانشجوی دکتری برنامه ریزی حمل و نقل، علم و صنعت، ۰۹/۱۲/۱۳۹۱